

รู้ไว้ใช้ว่า

SANTA CLAUSE แห่งคริสต์มาส

พุมรี อรรถรัฐเสถียร¹

25 ธันวาคมของทุกปีเป็นเทศกาลคริสต์มาส (Christ's mass or Christmas) ที่คริสตชนทั่วโลกต่างให้ความสำคัญ เพราะเป็นเทศกาลที่เฉลิมฉลองการประสูติของพระเยซูคริสต์ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 24 แต่บางประเทศจะเริ่มก่อนหน้านี้ประมาณหนึ่งเดือนและสิ้นสุดในวันที่ 6 มกราคม ของปีถัดไป เมื่อเทศกาลคริสต์มาสใกล้เข้ามาถึงคริสตชนต่างก็เริ่มตกแต่งบ้านเรือน ต้นไม้โดยเฉพาะต้นคริสต์มาส

(ต้นสน) ด้วยการประดับประดาไฟ สายรุ้ง และของตกแต่งอื่นๆ อีกมากมาย นอกจากนี้ในคืนคริสต์มาส (คืนวันที่ 24) มีการจัดงานเลี้ยง แลกของขวัญกันภายในครอบครัว และเด็กๆ จะนำถุงเท้ามาแขวนไว้หน้าเตาผิง หรือใต้ต้นคริสต์มาสก่อนเข้านอน เพื่อรอของขวัญพิเศษจากชายชราผู้ใจดี มีนามว่า ซานตา ครอส (Santa Clause)

ภาพจาก www.talis.com/source/blog/2006/09/

¹ อาจารย์ ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาพซานตา ครอส ที่ปรากฏในปัจจุบัน เป็นชายชราที่มีรูปร่างท้วมอ้วน มีเครายาวสีขาว ผมม้วนเป็นลอน อยู่ในชุดกำมะหยี่สีแดงขอบขาว คาดเข็มขัดหนัง มาพร้อมกับถุงของขวัญบนรถเลื่อนหิมะที่มีกวางเรนเดียร์ลากไปตามบ้านเรือน เพื่อนำของขวัญไปมอบให้กับเด็กๆ ที่ทำความดี โดยซานตา ครอสจะเข้าไปในบ้านทางปล่องไฟ ดังนั้นเด็กๆ จึงนำถุงเท้าไปแขวนไว้หน้าเตาผิง ซานตา ครอสจึงเป็นสัญลักษณ์แห่งความสุขสนุกสนานของเทศกาลคริสต์มาส ที่คริสตชนทั่วทุกแห่งหนต่างก็นิยมชมชอบ แต่แท้จริงแล้วความเป็นมาและเรื่องราวของซานตา ครอส มิได้เกี่ยวข้องกับเทศกาลคริสต์มาส เพราะซานตา ครอส ถูกสร้างมาจากลักษณะความโอบอ้อมอารี มีเมตตา และความใจดีของนักบุญท่านหนึ่ง

เมื่อประมาณศตวรรษที่ 4 ณ หมู่บ้านไมรา (Myra) ปัจจุบันอยู่ในประเทศตุรกี มีนักบุญท่านหนึ่งที่มีจิตใจเมตตา โอบอ้อมอารีต่อคนยากจน ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากอยู่เสมอ จนเป็นที่รักใคร่ของประชาชน นักบุญท่านนี้มีนามว่า “นิโคลัส” (St. Nicholas) เป็นนักบุญที่มีความรักต่อเด็กๆ ในตำนานนักบุญนิโคลัสได้ชุบชีวิตเด็กชายสามคนที่ถูกสังหารโหด ด้วยการใช้ความรักความเมตตาที่ยิ่งใหญ่อันเป็นความรักที่ไม่มีเงื่อนไข จึงได้รับการนับถือว่าเป็นนักบุญองค์อุปถัมภ์ของเด็ก นอกจากนี้ยังมีตำนานที่กล่าวถึงท่านว่า มีครอบครัวของชายชรายากจนครอบครัวหนึ่งกำลังตกอยู่ในความทุกข์ เนื่องจากบุตรสาวทั้งสามจะแต่งงานแต่ไม่มีเงินจัดพิธี เมื่อนักบุญนิโคลัสทราบเรื่อง จึงแอบนำทองคำใส่ถุงสองถุงไปวางไว้ภายในบ้านของชายชราในยามวิกาล ทำให้ลูกสาวของชายชราสองคนจัดพิธีแต่งงานได้ ต่อมาเมื่อถึงเวลาของบุตรสาวคนสุดท้าย นักบุญนิโคลัสก็จะนำถุงทองคำมาแอบวางไว้เหมือนเช่นเดิม แต่ในคืนนั้นหน้าต่างบ้านปิดสนิท

ทุกบาน ทำให้นักบุญนิโคลัสต้องปีนขึ้นไปบนหลังคาเพื่อนำถุงทองคำหย่อนลงทางปล่องไฟ แต่มีบางตำนานที่เล่าขานแตกต่างกันไปว่า วันหนึ่งนักบุญนิโคลัสปีนขึ้นไปบนหลังคาบ้านของเด็กหญิงยากจนคนหนึ่งแล้วทิ้งถุงเงินลงไปทางปล่องไฟ บังเอิญถุงเงินนั้นไหลหล่นลงไปในถุงเท้าที่เด็กหญิงแขวนตากไว้ข้างเตาผิงพอดี จากตำนานดังกล่าวเด็กๆ จึงต้องแขวนถุงเท้าไว้หน้าเตาผิง เพื่อรอให้ซานตา ครอส ที่ถูกสร้างมาจากลักษณะของนักบุญนิโคลัส ปีนเข้าทางปล่องไฟแล้วนำของขวัญใส่ลงไปในถุงเท้า

Saint Nicholas with the Three Boys in the Pickling Tub. oak, South Netherlandish, ca. 1500. (Metropolitan Museum of Art)

เรื่องราวของนักบุญนิโคลัสไม่ปรากฏรายละเอียดมาก เนื่องจากเป็นเรื่องราวนิทานที่ชาวดัชต์เล่าขานกันมา ครั้นเมื่อนักบุญนิโคลัสสิ้นชีวิตลงในวันที่ 6 ธันวาคม ค.ศ.343 ประชาชนได้นำศพไปฝังไว้ที่วิหารใหญ่ของเมือง และถือเอาวันนี้เป็นวัน St. Nicholas Day เพื่อระลึกถึงความรักความเมตตาของท่าน อีกทั้งในคืนก่อนวันนี้ก็จะเป็นวัน St. Nicholas' Eve (5 ธันวาคม) ซึ่งเชื่อว่า

นักบุญโคลัสจะมาเยี่ยมเด็กๆ และนำขนม ของเล่น มาให้ หลังจากนั้นชาวดัชท์ก็นิยมเรียกนักบุญ นิโคลัสว่า “Sinterklaas” เมื่อชาวดัชท์บางกลุ่ม อพยพย้ายถิ่นฐานมายังประเทศอเมริกา ก็นำ เทศกาลนี้มาด้วย และมีการเฉลิมฉลองกันทุกปี จน ในที่สุดเทศกาลนี้ได้ผสมผสานกับคติความเชื่อของ ชาวอเมริกันเชื้อสายอื่นๆ การเรียกชื่อ “Sinterklaas” ก็ผิดเพี้ยนไปเป็น “Santa Clause” นอกจากนี้ มี นักประวัติศาสตร์ชาวดัชท์ชื่อ จอห์น พินทาร์ด (John Pintard) ได้สรรเสริญให้นักบุญนิโคลัสเป็น นักบุญอุปถัมภ์ของนิวยอร์ก เนื่องจากชาวดัชท์ที่ เดินทางมาตั้งรกรากในนิวยอร์ก ถือว่านักบุญนิโคลัส ได้ช่วยให้พวกเขาล่องเรือมาถึงอเมริกาได้อย่าง ปลอดภัย และใน ปี ค.ศ.1804 จอห์นได้ออกหนังสือ Knickerbocker’s History of New York ซึ่ง เป็นการรวบรวมทศนะต่างๆ ที่เกี่ยวกับนักบุญ นิโคลัสในภาพที่ไม่ใช่ชุดบิชอป แต่เป็นชายชราในชุด แบบเอลฟ์สีแดง และในปี ค.ศ.1809 วอชิงตัน เฮอร์วิง (Washington Irving) นักเขียนอเมริกัน เชื้อสายดัชท์ ได้เขียนประวัติศาสตร์นิวยอร์กเชิง

ตลกขบขันใน “ประวัติศาสตร์นิวยอร์ก นับตั้งแต่ สร้างโลกจนถึงจุดจบของราชวงศ์ดัชท์” (A History of New York from the Beginning of the World to the End of the Dutch Dynasty) เฮอร์วิงได้ปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของนักบุญนิโคลัส ไปจากเดิม เพื่อล้อเลียนชาวดัชท์ในนิวยอร์กที่ พยายามเอาชื่อนักบุญนิโคลัสมาเป็นสัญลักษณ์ต่อ ด้านอังกฤษและสร้างภาพความเป็นอเมริกันขึ้น (วรวดี วงศ์สง่า, 2548 : 143)

จากตำนานของนักบุญนิโคลัส ที่ชาวดัชท์ เล่าขานกันมาได้นำไปสู่จินตนาการของ ดร.เคลเมนต์ คลาร์ก มัวร์ (Dr.Clement Clarke Moore : 1779-1863) ที่สร้างซานตา ครอสด้วยการแต่งบท กวี เพื่ออ่านให้ลูกสาวฟังหน้าเตาผิง ชื่อว่า “A Visit from St. Nicholas” (1820) โดยนำ ลักษณะของนักบุญนิโคลัส (St. Nicholas) มา สร้างเป็นซานตา ครอส ปัจจุบันเรียกบทกวีนี้ว่า “The Night Before Christmas” ในบทกวี บรรยายไว้ว่า

“และแล้วเพียงชั่วพริบตา ฉันก็ได้ยินเสียงกุกกักบนหลังคา
มันคือเสียงจากก๊อบแท้อเล็ก ๆ ของพวกมัน
พอฉันนึกภาพดูเล่น ๆ และหันหน้ากลับไปมองเท่านั้น
นักบุญนิโคลัสก็ปีนลงมาถึงพอดี
ท่านอยู่ในชุดขนสัตว์ที่คลุมตั้งแต่หัวจรดเท้า
แต่มันเบื่อนุ่นและเขม่าดำเต็มไปหมด
ท่านมีถุงของเล่นใบเบ้อเริ่มแบกอยู่บนบ่า
ซึ่งพอเปิดออกมา ท่านเหมือนเจ้าของร้านขายของเล่นไปเลย
ดวงตาของท่านช่างเปล่งประกายวาววับ!
แก้มท่านเหมือนกุหลาบเบ่งบานสองดอก
จมูกกลมบ๊อบแดงแจ๋เหมือนลูกเชอร์รี่
ริมฝีปากหยักน้อย ๆ แอมโก้เหมือนคันศร

ครายาวของท่านชาวสะอาดเหมือนหิมะ
 ใบหน้ากลมอ้วน รับกับพุงที่กลมป้อม
 ซึ่งกระเพื่อมขึ้นลงเหมือนเยลลี่ เวลาที่หัวเราะ
 ท่านตัวกลมจ้ำม่ำ - เหมือนเตวดาเผาใจดี”

(วรวดี วงศ์สง่า, 2548 : 140-141)

ภาพจาก http://www.acclaimimages.com/search_terms/santa_clause.html

นอกจากนี้ ดร.มัวร์ ยังบรรยายการเดินทางของนักบุญนิโคลัสโดยเลื่อนหิมะที่มีกวางเรนเดียร์ลากไว้
 ด้วยว่า

“.....และฉันก็ได้เห็นด้วยตาเปล่าของตนเอง
 เลื่อนหิมะน้อยลากด้วยกวางเรนเดียร์.....
 มันเร็วเสียยิ่งกว่าอินทรีกลา
 เร็วยิ่งกว่าม้าที่วิ่งเร็วทั้งหลาย
 ฉันได้ยินเสียงท่านผิวปากและตะโกนเรียกชื่อมันแต่ละตัว
 เร็วซี แดชเซอร์! เร็วเข้า แดนเซอร์!
 เร็วเข้า แพรเซอร์! เร็ว วิกเซน!
 ไปเลย โคเมต! พุ่งเลย คิวปิด!
 ไป ดอนเนอร์, เร็ว บลิตเซน!

เอาเลย พุ่งไปเลย! พุ่งไปเลย! พุ่งไปเลยทุกตัวพร้อมกัน!”

(วรวดี วงศ์สง่า, 2548 : 141)

บทกวีดังกล่าวถูกนำมาตีพิมพ์ลงนิตยสาร
 Sentinel ในนิวยอร์กเป็นฉบับต้อนรับวันคริสต์มาส
 พอดี อีกทั้งได้ถูกตีพิมพ์ต่อเนื่องกันทุกปี จนเป็นที่
 รู้จักกันทั่วไป จากปลายปากกาของกวีและ
 นักเขียนหลายท่านที่ผ่านมา จนถึงในปี ค.ศ.1821

ภาพซานตา ครอส ที่สวมชุดสีแดงก็ปรากฏออกมา
 ให้ชาวอเมริกันได้เห็นรูปร่างเป็นครั้งแรก ในชื่อเรื่อง
 “The Childern’s Friend, A New-year’s
 Present to the Little Ones from Five to
 Twelve” หลังจากนั้นก็มีศิลปินที่วาดภาพซานตา ครอส

ออกมาอย่างต่อเนื่องอีกหลายท่าน เช่น โรเบิร์ต เวียร์ (Robert Weir) ครูสอนศิลปะที่ West Point เป็นต้น และภาพซานตา ครอส ที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1863 เป็นของ โทมัส นาสต์ (Thomas Nast, 1840-1902) ซึ่งเป็นนักเขียนการ์ตูนประจำนิตยสาร Harpers Weekly ได้เขียนภาพซานตา ครอส มาเป็นเวลา 23 ปี จนเป็นที่นิยมชมชอบของชาวอเมริกัน และกลายเป็นภาพต้นแบบของซานตา ครอส ในบัตรอวยพรคริสต์มาส ต่อมาในปี ค.ศ.1927 มาร์คัส รัวติโอ (Maskus Rautio) ได้แสดงโชว์เรื่องราวเกี่ยวกับซานตา ครอสให้กับเด็กๆ ชมโดยมีฉาก Lapland’s Korvatunturi ซึ่งเป็นที่อยู่ของซานตา ครอส และพวกเอลฟ์ มีลักษณะเหมือนโบสถ์ขนาดใหญ่ และในขณะที่ซานตา ครอส อยู่ที่นั่นจะคอยดูและฟังว่าเด็กๆ ปฏิบัติตนเป็นเด็กดีหรือไม่ หากเป็นเด็กที่ซุกซนหรือปฏิบัติตนไม่ดี ก็จะถูกตักเตือนว่าจะไม่ได้รับของขวัญจากซานตา ครอส ในวัน Christmas’ Eve แต่ภาพซานตา

ครอส กลายที่รู้จักกันในปัจจุบัน มาจากการโฆษณา น้ำอัดลมโคคา-โคล่า ในปี ค.ศ.1931 โดยแฮดดอน ซันด์บลอม (Haddon Sundblom) ชาวสวีเดนได้นำภาพซานตา ครอสที่ท้วมอ้วน ในชุดสีแดงขอบขาวซึ่งเป็นสีประจำเครื่องหมายการค้าของโคคา-โคล่า อีกทั้งคาดเข็มขัดหนัง ใส่รองเท้าบูทสีดำ และสวมหมวกทรงกรวยสีแดง มาเป็นแบบในป้ายโฆษณา น้ำอัดลม เมื่อโฆษณาดังกล่าวได้เผยแพร่ไปทั่วโลก ทำให้ภาพซานตา ครอส มิได้เป็นที่รู้จักของชาวอเมริกันเท่านั้น แต่กลายเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลกด้วย จากตำนานของนักบุญนิโคลัสนำไปสู่การกำเนิดซานตา ครอส ที่ทุกคนรู้จัก เห็นได้ว่าซานตา ครอส มิได้มีความเกี่ยวข้องกับการกำเนิดพระเยซู ตามความเชื่อของคริสตศาสนา แต่ถึงอย่างไร ซานตา ครอส ก็ได้กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งความสุขสนุกสนานอย่างหนึ่งในเทศกาลคริสต์มาส ที่คริสตชนทุกคน หรือแม้แต่คนที่มีไม่ใช่คริสตชน ต่างก็รอคอยทุกปี

อ้างอิงจาก

วรวดี วงศ์สง่า. 2548. วันสำคัญของโลกตะวันตก. กรุงเทพฯ : บริษัทตรีพลัส.
 คริสต์มาส (ออนไลน์). ม.ป.ป. สืบค้นจาก : <http://www.educatepark.com/english/christmass.php>
 [10 ธันวาคม 2551]
 ประวัติวันคริสต์มาส (ออนไลน์). ม.ป.ป. สืบค้นจาก : <http://www.zabzaa.com/event/christmas.htm>
 [10 ธันวาคม 2551]
 J. Simpson and S. Roud. 2001. **The History of Santa Claus and Father Christmas** (Online). Available : <http://www.arthuriana.co.uk/xmas/pages/history.htm> [2008, November 26]
Saint Nicolas (Online). N.d. Available : <http://arachan.exteen.com/20061221/entry> [2008, November 26]
Santa Claus Pictures (Online). N.d. Available : www.christmas-decorations-gifts-store.com/history [2008, November 26]